

Vlada Crne Gore

Ministarstvo ekonomije

Podgorica, 24.11.2009

U p i t n i k

Informacija koju od Vlade Crne Gore zahtijeva Evropska komisija u cilju pripreme Mišljenja o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji

07 Pravo intelektualne svojine

Odgovorno lice:	Branko Vujovic
Rukovodilac grupe:	Branko Zugic
Zamjenik rukovodioca grupe:	Dusanka Perovic
Sekretar grupe:	Milica Savic
Zamjenik sekretara grupe:	Gordana Tripkovic
Kontakt MEI:	Luka Stankovic
IT Podrška:	Miodrag Spahic

Sadržaj:

POGLAVLJA ACQUIS - SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBAVEZA KOJE PROIZILAZE IZ CLANSTVA.....	5
Poglavlje 7: Pravo intelektualne svojine	6
A. Autorska i srodna prava.....	6
B. Pravo industrijske svojine	14
C. Primjena.....	19

**POGLAVLJA ACQUIS - SPOSOBNOST PREUZIMANJA
OBAVEZA KOJE PROIZILAZE IZ CLANSTVA**

Poglavlje 7: Pravo intelektualne svojine

A. Autorska i srodna prava

1. Da li je u vašoj državi predviđena zaštita poluprovodnika? Ako jeste, da li smatrate da je ta zaštita u skladu sa Direktivom 87/54/EEZ?

Da. U Crnoj Gori je predviđena zaštita poluprovodnika Zakonom o zaštiti topografije integrisanih kola (Sl. list SCG, br. 61/04) koji je u skladu sa Direktivom 87/54/EEZ.

2. Da li u vašoj državi postoje prava iznajmljivanja, prava pozajmljivanja i odredbe o određenim sa njima povezanim pravima koja su sadržana u Direktivi 2006/115/EZ (kodifikovana verzija originalne Direktive 92/100/EEZ)?

a) Ako DA, molimo da date potpuni opis i osnovnu sadržinu vašeg zakonodavstva. Da li je u vašem zakonodavstvu posebno predviđeno neodrecivo pravo na pravednu naknadu za iznajmljivanje, kada je autor ili izvođač prenio ili dodijelio svoje pravo iznajmljivanja koje se tiče fonograma ili originalne kopije filma fonogramu ili filmskom producentu? Da li je u vašem zakonodavstvu predviđeno da barem autori dobiju pravednu nadoknadu za javno pozajmljivanje? Da li predviđa derogaciju isključivog javnog pozajmljivanja i ako da, da li je to u skladu sa Direktivom? Da li je u vašem zakonodavstvu predviđeno da korisnik plati jedinstvenu pravičnu nadoknadu relevantnim izvođačima ili fonogramskim producentima svaki put kada se fonogram objavljen u komercijalne svrhe koristi za emitovanje bežičnim putem ili radi bilo kakve komunikacije javnosti?

U Crnoj Gori je na snazi Zakon o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04).

Članom 22 ovog Zakona predviđeno je pravo davanja primjeraka djela u zakup. Autor ima isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli davanje primjeraka svog djela u zakup (iznajmljivanje).

Članom 22, stav 2, propisano je da ako autor ustupi proizvođaču fonograma odnosno videograma svoje pravo da drugome zabrani ili dozvoli davanje primjeraka djela u zakup on zadržava pravo na pravičnu naknadu od davanja u zakup primjeraka autorskog djela (djela zabilježenog na video kaseti, audio kaseti, kompaktnom disku i sl.).

Odredbom Člana 22, stav 3 predviđeno je da se autor ne može odreći prava na pravičnu naknadu od davanja u zakup primjeraka autorskog djela.

Odredbom Člana 39, stav 1, predviđeno je da autor ima pravo na naknadu od lica koja su registrovana za obavljanje te djelatnosti osim za bibliotečki materijal, građevinu ili dizajn.

Zakon o autorskom i srodnim pravima u članu 23 predviđa da autor nema isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli davanje primjeraka svog djela u zakup ako je riječ o: građevinski realizovanom djelu arhitekture, djelu primijenjene umjetnosti, djelu koje je nastalo ili je umnoženo

radi davanja u zakup kao isključivog oblika iskorišćavanja djela, ugovorenog između autora i vlasnika primjerka djela.

Naš zakon je usklađen sa Direktivom 92/100/EZ, u pogledu derogacije isključivog javnog pozajmljivanja.

Odredbom člana 125 predviđeno je pravo na naknadu proizvođaču izdatog fonograma za:

Emitovanje fonograma, javno saopštavanje fonograma, javno saopštavanje fonograma koji se emituje.

Naknada proizvođaču izdatog fonograma i interpretatorska naknada naplaćuju se od korisnika u vidu jedinstvene naknade koju ubira proizvođač izdatog fonograma. Ako ugovorom između proizvođača izdatog fonograma i interpretatora nije drukčije određeno proizvođač fonograma obavezan je da bez odlaganja preda polovinu ubrane naknade interpretatoru čija se interpretacija nalazi na njegovom fonogramu.

b) Ako NE, da li planirate da usvojite zakonske akte o zaštiti prava iznajmljivanja, pozajmljivanja i srodnim pravima? Molimo navedite detalje i datume.

3. Da li je rok zaštite autorskog prava i srodnih prava u vašoj zemlji usklađen sa Direktivom 2006/116/EZ (kodifikovana verzija Direktive 93/98/EEZ)? Ako NE, kako i kada namjeravate uskladiti vaše zakonodavstvo sa Direktivom?

Rokovi zaštite autorskog i srodnih prava u Zakonu o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04) usklađeni su sa Direktivom 2001/116 EEZ (kodifikovana verzija Direktive 93/98 EEZ). Odredbama članova 100 do 105 Zakona predviđeni su rokovi trajanja autorskog prava a odredbom člana 144 Zakona rokovi trajanja srodnih prava.

4. Propisuje li vaše autorsko pravo pravnu zaštitu kompjuterskih programa?

a) Ako DA, da li je ta zaštita u potpunosti usklađena s Direktivom 2009/24/EZ i 2006/116/EZ (kodifikovana verzija originalne Direktive 91/250/EZ), uključujući i odredbe ove Direktive o autorstvu, ograničenim radnjama, izuzecima od ograničenih radnji, dekompilaciji i posebnim mjerama zaštite?

Odredbom člana 24 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), propisano je da autor računarskog programa ima isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli davanje na poslugu primjeraka svog djela.

Odredbom člana 46 ovog Zakona propisano je da ako je autorsko djelo računarski program, dozvoljeno je licu koji je na zakonit način pribavilo primjerak računarskog programa, da radi

sopstvenog uobičajenog namjenskog korišćenja programa bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade:

1. Smješta program u memoriju računara i pušta program u rad.
2. Otklanja greške u programu, kao i da vrši druge neophodne izmjene u njemu koje su u skladu sa njegovom svrhom, ako ugovorom nije drugačije određeno.
3. Načini jedan rezervni primjerak programa na trajnom tjelesnom nosaču.
4. Izvrši dekompilaciju programa isključivo radi probavljanja neophodnih podataka za postizanje interoperabilnosti tog programa sa drugim, nezavisno stvorenim programom, ili određenom računarskom opremom, pod uslovom da taj podatak nije bio na drugi način dostupan i da je dokompilacija ograničena samo na onaj dio programa koji je neophodan za postizanje interoperabilnosti.

Istim članom utvrđena je zabrana tome licu da podatak koji je dobio dekompilacijom programa ne smije saopštavati drugima ili koristiti za druge svrhe, posebno za stvaranje ili plasman drugog računarskog programa kojim bi se povrijedilo autorsko pravo na prvom. To pravo odnosno tu radnju može izvršiti neposredno lice koje je na zakonit način pribavilo primjerak računarskog programa ili drugo stručno lice koje radi po njegovom nalogu.

U zakonu nijesu utvrđene posebne pravne mjere protiv osobe koja povređuje prava autora računarskog programa već je ta zaštita utvrđena generalno za sva autorska prava, pa samim tim i na povredu prava autora računarskog programa (član 180 Zakona o autorskom i srodnim pravima). Zakon ne predviđa rokove zaštite prava autora računarskog programa.

b) Ako NE, da li planirate da usvojite takvo zakonodavstvo? Molimo navedite pojedinosti i datume.

5. Propisuje li vaš Zakon o autorskom pravu pravnu zaštitu baza podataka?

a) Ako DA, da li je u potpunosti usklađena sa Direktivom 96/9/EZ, uključujući i odredbe o okviru zaštite, zaštitu u okviru autorskog prava i sui generis zaštitu?

Odredbom člana 5, stav 3 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), predviđeno je da se autorskim djelom smatra baza podataka.

Odredbama člana 136 i 137 Zakona predviđena je sui generis zaštita baze podataka.

Zakonom propisana pravna zaštita baze podataka je u potpunosti usklađena sa Direktivom 96/9/EZ.

b) Ako NE, da li ste predvidjeli usvajanje zakonodavstva o pravnoj zaštiti baza podataka (uključujući i sui generis zaštitu)? Molimo navedite pojedinosti i datume.

6. Da li je u vašem zakonodavstvu o autorskom pravu predviđena pravna zaštita autorskog prava i srodnih prava u skladu s Direktivom 2001/29/EZ?

7. Ako DA, da li je u potpunosti usklađeno s navedenim isključivim pravima autora i držalaca određenih srodnih prava? Da li je u vašem zakonodavstvu posebno predviđeno pravo stavljanja radova na raspolaganje javnosti, i pravo stavljanja na raspolaganje javnosti drugih predmeta prava? Da li je predviđen obavezan izuzetak za „privremene kopije“ (član 5.1)? Da li su predviđeni drugi izuzeci? Ako jesu, molimo da ih navedete. Da li je u vašoj državi obezbijeden sistem pravične nadokande za držaoce prava za sljedeće: reprografija, kopije napravljene od strane fizičkih lica za privatnu upotrebu, kopije emisija napravljene od strane društvenih institucija u nekomercijalne svrhe? Da li vaše zakonodavstvo sadrži pravnu zaštitu tehnoloških mjera i podatke o upravljanju pravima? Koje kazne i mjere predviđa vaše zakonodavstvo u pogledu kršenja prava i obaveza propisanih Direktivom 2001/29/EZ?

Zakonom o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), predviđena je pravna zaštita autorskog i srodnih prava u skladu sa Direktivom 2001/29/EZ.

Zakon o autorskom i srodnim pravima predviđa isključiva prava autorima da drugome zabrane ili dozvole bilježenje ili umnožavanje autorskog djela, stavljanje u promet primjeraka svog djela, davanje u zakup primjeraka svog djela, davanje na poslugu primjeraka računarskog programa, izvođenje svog djela, predstavljanje svog djela, prenošenja izvođenja ili predstavljanja svog djela, emitovanje svog djela, javno saopštavanje uključujući interaktivno činjenje djela dostupnim javnosti, pravo na prilagođavanje, aranžiranje i drugu izmjenu djela, javno saopštavanje djela koje se emituje i javno saopštavanje djela preko nosača zvuka ili slike.

Pod pravom emitovanja predviđeno je isključivo pravo autora da drugome zabrani ili dozvoli emitovanje svog djela. Pod emitovanjem se smatra javno saopštavanje djela žičnim ili bežičnim prenosom elektromagnetnih, električnih ili drugih signala na daljinu (radio-difuzija i kablovska difuzija).

Odredbom člana 29 Zakona autor takođe ima isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli javno saopštavanje djela, uključujući činjenje djela dostupnim javnosti žičnim ili bežičnim putem na način koji omogućuje pojedincu individualni pristup djelu sa mjesta i u vrijeme koje on odabere.

Odredbom člana 31 Zakona autor ima isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli da njegovo djelo koje se emituje istovremeno javno saopštava publici na javnim mjestima kao što su vozila javnog saobraćaja, restorani, čekaonice i sl. putem tehničkih uređaja kao što su radio aparat i televizor.

Odredbom člana 32 Zakona autor ima isključivo pravo da drugome zabrani ili dozvoli da njegovo djelo koje je zabilježeno na nosaču zvuka, odnosno nosaču slike (kompakt disk, audio kasete, video kasete, filmska traka, optički disk, dijapozitiv) javno saopštava uz pomoć tehničkih uređaja za reprodukciju zvuka, odnosno slike.

Autor može prilikom otuđenja originalnog primjerka svog djela izričito i u pisanoj formi da zabrani izlaganje originalnog djela. Zabrana se ne može odnositi na djela koja pripadaju muzeju, galeriji ili drugoj javnoj instituciji.

Bez dozvole autora i bez plaćanja autorske nadoknade objavljeno autorsko djelo može se umnožavati i javno saopštavati radi sprovođenja službenog postupka pred sudskim ili drugim državnim organima.

U okviru izvještavanja javnosti putem štampe, radija i televizije o tekućim događajima, dozvoljeno je, bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade, umnožavanje primjeraka djela, kao i vršenje svih drugih oblika javnog saopštavanja djela, pod sljedećim uslovima:

- 1) da je djelo objavljeno,
- 2) da se djelo pojavljuje kao sastavni dio tekućeg događaja o kome se javnost izvještava,
- 3) da se umnožavanje primjeraka djela, kao i drugi oblici javnog saopštavanja djela vrše samo u onom obimu koji odgovara svrsi i načinu izvještavanja o tekućem događaju.

Odredbom člana 42 ovog Zakona regulisano je da ako su predmet izvještavanja govor, odnosno besjeda ili drugo djelo iste prirode, dozvoljeno je bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade djelo u cjelini umnožiti i javno saopštiti.

Odredbama članova 43 i 44 ovog Zakona dozvoljeno je bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade umnožavanje kratkih odlomaka, objavljenih djela za nekomercijalne svrhe nastave, ispita ili naučnog istraživanja, umnožavanje djela od strane javnih biblioteka, obrazovnih ustanova, muzeja i arhiva, samo za sopstvene arhivske i nekomercijalne svrhe.

Odredbom člana 45 ovog Zakona dozvoljeno je fizičkom licu da bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade umnožava primjerke objavljenog djela za lične nekomercijalne potrebe, čime nije isključeno da povredu pravu predstavlja zaobilaženje bilo koje tehnološke mjere ili pružanje ili reklamiranje usluge kojom se to omogućava ili olakšava, uklanjanje ili izmjena elektronske informacije o pravima, ili stavljanje u promet, uvoz, emitovanje ili na drugi način javno saopštavanje autorskog djela ili predmeta srodnopravne zaštite sa kojeg je elektronska informacija o pravima neovlašćeno uklonjena ili izmijenjena, a da pri tom počinilac zna ili ima osnova da zna da time podstiče, omogućuje, olakšava ili prikriva povredu autorskog prava ili srodnog prava.

Umnoženi primjerci objavljenog djela za lične nekomercijalne potrebe ne smiju se stavljati u promet niti koristiti za bilo koji drugi oblik javnog saopštavanja djela.

Pravo fizičkog lica da bez dozvole autora i plaćanja autorske naknade umnožava primjerke objavljenog djela za lične nekomercijalne potrebe ne odnosi se na: snimanje izvođenja, predstavljanja i prikazivanja djela, trodimenzionalne realizacije planova za djela likovne umjetnosti, građevinske realizacije djela arhitekture, pravljenje nove građevine po uzoru na postojeću građevinu koja je autorsko djelo i računarske programe.

Odredbom člana 38 ovog Zakona propisano je pravo autora na posebnu naknadu.

Odredbom člana 53 ovog Zakona propisano je da je bez dozvole autora, a uz obavezu plaćanja autorske naknade dozvoljeno umnožavanje u državnim organima, obrazovnim institucijama i javnim bibliotekama, za potrebe nastave ili naučnog istraživanja, na papiru ili sličnom nosaču, odlomaka iz publikacija putem fotokopiranja ili bilo kojeg oblika fotografske ili slične tehnike koja daje slične rezultate.

Navedene odredbe ne odnose se na notni zapis muzike.

Odredbom člana 54 ovog Zakona propisano je da je bez dozvole autora, a uz obavezu plaćanja autorske naknade, dozvoljeno umnožavanje u sredstvima javnog obavještavanja, stavljanje u promet primjeraka, kao i drugi oblici javnog saopštavanja članaka koji su objavljeni u drugim sredstvima javnog obavještavanja, pod uslovom da se ti članci odnose na tekuća ekonomska, politička ili vjerska pitanja, a da autor to nije izričito zabranio.

Obaveza plaćanja naknade ne postoji ako se na prethodno navedeni način, u vidu pregleda više različitih komentara ili članaka, iskorišćavaju samo kratki odlomci iz komentara ili članaka.

Odredbom člana 55 ovog zakona utvrđeno je da bez dozvole autora, a uz obavezu plaćanja autorske naknade, dozvoljeno trodimenzionalno umnožavanje djela koja su trajno izložena na ulicama, trgovima i drugim otvorenim javnim mjestima, kao i stavljanje u promet tih primjeraka, osim ako se:

- 1) primjerak djela skulpture dobije otiskom iz originalnog kalupa iz kojeg je dobijen i primjerak koji je trajno izložen na otvorenom javnom mjestu, ili iz kalupa koji je načinjen otiskivanjem sa primjerka djela skulpture;
- 2) pravi nova građevina po uzoru na postojeću građevinu;
- 3) proizvod oblikuje prema djelu primijenjene umjetnosti.

Odredbom člana 180, stav 2 tačka 1 sadržana je pravna zaštita – utvrđeno značenje tehnoloških mjera i informacija o pravima, dok je odredbom člana 177 ovog Zakona predviđeno da se zaštita autorskog i srodnih prava ostvaruje tužbom autora radi utvrđivanja povrede prava, prestanka povrede prava, uništenje ili preinačenje predmeta kojima je izvršena povreda prava, uključujući i primjerke predmeta zaštite, njihove ambalaže, matrice, negative i slično, uništenje ili preinačenje alata i opreme uz pomoć kojih su proizvedeni predmeti kojima je izvršena povreda prava, ako je to neophodno za zaštitu prava, naknadu imovinske štete, objavljivanje presude o trošku tuženog.

Za povredu autorskog i srodnih prava propisana su krivična djela i perkršaji.

8. Propisuje li vaš Zakon o autorskom pravu pravo sljedovanja u korist autora originalnog umjetničkog djela?

a) Ako DA, da li je u potpunosti u skladu s Direktivom 2001/84/EZ?

Odredbama člana 34 i 35 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), propisano je pravo slijeđenja u korist autora originalnog umjetničkog djela.

U odnosu na Direktivu 2001/84 EZ, ovo pravo utvrđeno je i za druge oblasti, odnosno i za druga autorska djela a ne samo za djela likovne umjetnosti tako da je u našem zakonodavstvu propisano da vlasnik originalnog primjerka djela likovne umjetnosti ili originalnog rukopisa književnog, naučnog ili muzičkog djela proda taj primerak odnosno rukopis drugome autor djela ima pravo da o tome bude obaviješten i da potražuje naknadu u iznosu od 3% od prodajne cijene.

Autor se ne može odreći navedenog prava niti može njime raspolagati.

Autorsko pravo se nasljeđuje.

Izuzetak od ovog prava postoji za djela iz oblasti arhitekture i filmskih djela, kao i za djela čiji je originalni primjerak, odnosno rukopis predmet prodaje između fizičkih lica koja istupaju u ličnom svojstvu.

Za obaveze koje proizilaze iz prava slijeđenja Zakon propisuje da solidarno odgovaraju prodavac i galerista ili organizator javne prodaje originalnog primjerka djela, odnosno rukopisa. Takođe u istom članu navedena su lica koja su u obavezi da obavijeste autora djela o izvršenoj prodaji u roku od 15 dana, a obaveza plaćanja naknade dopijeva u roku od 30 dana od dana izvršene prodaje. Naknada se izračunava na prodajnu cijenu bez poreza. Informacije koje se dostavljaju autoru sadrže iznos prodajne cijene, ime i adresu prodavca i kupca.

Ako postoji sumnja u ispravnost i potpunost podataka iz obavještenja autor ima pravo na uvid u odgovarajuću dokumentaciju galeriste ili organizatora javne prodaje te ako utvrdi da su ti podaci netačni ili nepotpuni, troškove u vezi sa ostvarivanjem uvida u dokumentaciju snosi galerista ili organizator javne prodaje.

Odredbom člana 107 Zakona o autorskom i srodnim pravima pravo slijeđenja priznaje se stranom državljaninu isključivo na osnovu uzajamnosti

Odredbom člana 189, stav 1 tačka 3 propisano je da za neplaćanje nadoknade koja proizilazi iz ovog prava utvrđena novčana kazna.

Zakon je usklađen u potpunosti sa Direktivom 2001/84/EZ osim u pogledu utvrđivanja najniže prodajne cijene, procenta autorske nadoknade i stope koja je njom predviđena.

b) Ako NE, planirate li da usvojite zakonske akte iz ove oblasti? Molimo navedite pojedinosti i datume.

9. Da li se vaša država pristupila WIPO ugovorima iz 1996 (WCT i WPPT)? Koje je druge međunarodne ugovore i sporazume relevantne za autorsko pravo i srodna prava vaša država potpisala?

Odlukom o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore (Sl. list RCG , br. 36/06), između ostalog je precizirano da će Republika Crne Gora primjenjivati preuzete međunarodne ugovore i sporazume koje je zaključila i kojima je pristupila državna zajednica Srbija i Crna Gora, a koji se odnose na Crnu Goru i koji su u saglasnosti sa njenim pravnim poretkom.

Crna Gora je činom notifikacije svih međunarodnih ugovora postala članica WIPO (Svjetska organizacija za zaštitu intelektualne svojine) 4. decembra 2006. godine.

Konvencije kojima je Crna Gora pristupila su :

- Bernska konvencija o zaštiti književnih i umjetničkih djela (Sl. list SFRJ – Međunarodni sporazumi, br. 15/75).
- WIPO Ugovor o autorskom pravu (Sl. list SRJ, Međunarodni sporazumi br. 13/02).
- WIPO Ugovor o interpretacijama i fonogramima (Sl. list SRJ – Međunarodni sporazumi, br. 13/02).
- Briselska konvencija o distribuciji signala za prenošenje programa putem satelita (Sl. list SFRJ Međunarodni sporazumi, br. 51/74).
- Konvencija o zaštiti proizvođača fonograma od neovlašćenog umnožavanja njihovih fonograma (Sl. list SRJ – Međunarodni sporazumi, br. 13/02)
- Međunarodna konvencija o zaštiti umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i ustanova za radio difuziju (Sl. list SRJ – Međunarodni sporazumi br. 13/02).

10. Da li vaš Zakon o autorskom pravu štiti pravo emitovanja putem satelita?

a) Ako DA, smatrate li da je to u skladu s odredbama Direktive 93/83/EEZ, posebno u pogledu načela sticanja prava emitovanja u skladu sa uslovima iz ove Direktive? Da li imate definiciju odašiljanja javnosti putem satelita?

Odredbama člana 28 stav 4 i 5 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), štiti se pravo emitovanja putem satelita.

Odredbe ovog Zakona u pogledu emitovanja putem satelita nijesu u potpunosti usklađene sa odredbama Direktive 93/83/EEZ, posebno propisi u pogledu uslova sticanja prava emitovanja u skladu sa zakonom kojim se uređuju autorsko i srodna prava države članice u kojoj se emitovanje odašilje.

Novi Zakon koji će biti u primjeni 2010. godine biće usklađen u potpunosti sa Direktivom 93/83/EEZ a posebno u pogledu uslova emitovanja putem satelita.

Odredbom člana 28 stav 4 i 5 Zakona data je definicija odašiljanja javnosti putem satelita :

Posebna radnja emitovanja postoji i kada se pod kontrolom subjekta koji vrši emitovanje (emisiono preduzeće) i na njegovu odgovornost, signali koji su namijenjeni za javni prijem šalju u neprekidnom komunikacionom lancu ka satelitu i nazad na zemlju. Ako su signali kodirani emitovanje preko satelita postoji pod uslovom da su sredstva za dekodiranje signala dostupna javnosti preko emisionog preduzeća ili preko trećeg lica koje ima ovlaštenje emisionog preduzeća.

b) Ako NE, da li planirate da usvojite zakonske akte u ovoj oblasti? Molimo navedite pojedinosti i datume.

11. Da li vaš Zakon o autorskom pravu predviđa zaštitu kablovske retransmisije?

a) Ako DA, da li smatrate da je to u skladu sa odredbama Direktive 93/83/EEZ, a naročito u vezi sa sljedećim: principom obaveznog upravljanja naplatom proširenim na ne-članove društva za naplatu; principom dobre vjere u pregovorima o kablovskoj retransmisiji i principom posredovanja?

Odredbom člana 28 stav 6 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), propisana je zaštita kablovske retransmisije.

Potrebno je potpuno usklađivanje sa Direktivom 93/83/EEZ koji se odnose na princip obaveznog upravljanja naplatom proširenim na ne-članove društva za naplatu; princip dobre vjere u pregovorima o kablovskoj retransmisiji i princip posredovanja što će se uskladiti novim Zakonom o autorskom i srodnim pravima koji će biti u primjeni 2010. godine.

b) Ako NE, da li planirate da usvojite zakonske akte u ovoj oblasti? Molimo navedite pojedinosti i datume.

B. Pravo industrijske svojine

Patenti

12. Molimo da navedete datum do koga vaša zemlja planira da podnese svoj zahtjev za članstvo u Evropskoj organizaciji za patente.

Crna Gora ne može da odgovori na ovo pitanje jer se Evropskoj patentnoj konvenciji može pristupiti isključivo na poziv Upravnog odbora Evropske patentne organizacije (Član 166 (1)(b) Evropske patentne konvencije).

13. Molimo da navedete područja patentnog prava/prakse koja će biti potrebno mijenjati/prilagoditi kako bi vaša zemlja mogla pristupiti Evropskoj konvenciji o patentima.

Postojeći patentni zakon je potpuno usaglašen sa Evropskom patentnom konvencijom i na toj osnovi je potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske patentne organizacije o proširenju evropskih patenata (Sporazum o proširenju od 13. 02.2009.), koji uskoro stupa na snagu.

14. Molimo da navedete do kada i na koji način planirate dodijeliti patentnim zastupnicima osnovne slobode kakve uživaju prema pravu Zajednice?

Danom stupanja Crne Gore u punopravno članstvo Evropske unije primjenice se odredbe člana 49. i 50 Ugovora o osnivanju evropske zajednice 1989.

Odredbom člana 118 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) propisano je da se u Registar zastupnika mogu upisati fizička lica koja su crnogorski državljani, koja imaju prebivalište na teritoriji Crne Gore, koja znaju jedan svjetski jezik, koja se zastupanjem bave u vidu zanimanja i koja ispunjavaju jedan od sljedećih uslova:

- 1) da imaju završen pravni fakultet i položen poseban stručni ispit u nadležnom organu;
- 2) da imaju završen jedan od fakulteta tehničke struke i položen poseban stručni ispit u nadležnom organu;

3) da imaju završen jedan od fakulteta tehničke struke ili pravni fakultet i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima industrijske svojine u nadležnom organu.

U Registar zastupnika mogu se upisati i pravna lica koja imaju sjedište u Crnoj Gori i koja zapošljavaju najmanje jedno lice sa završenim pravnim fakultetom i jedno lice sa završenim jednim od fakulteta tehničke struke koja ispunjavaju uslove.

Analogne odredbe su predviđene za zastupnike za žigove i dizajn.

15. Koja su posebna pravila za patentiranje biotehnoloških izuma i izuma koji podrazumijevaju primjenu putem kompjutera u vašoj državi?

Odredbama čl. 5, 7, 42, 43, 44 i 45 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) Crna Gora je propisala zaštitu biotehnoloških izuma patentom. Ove odredbe su preuzete iz Direktive 98/44/EZ.

U pogledu zaštite izuma, koji podrazumijevaju primjenu putem kompjutera, na teritoriji Crne Gore, prihvata se praksa Evropskog patentnog zavoda.

16. Da li ste u vašoj državi već prilagodili zakonodavstvo kako bi se uskladilo sa sadržajem Direktive 98/44/EZ o biotehnološkim izumima?

Da. Odredbama čl. 5, 7, 42, 43, 44 i 45 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) , uređena su pitanja biotehnoloških pronalazaka, što je usklađeno sa sadržajem Direktive 98/44/EZ o biotehnološkim izumima.

a) Ako DA, da li je zakon sada u potpunosti u skladu sa navedenom Direktivom, ili su neophodne i dalje izmjene; ako jesu, koje izmjene su potrebne i do kada namjeravate da ih usvojite?

Nikakve promjene nijesu potrebne.

b) Ako NE, molimo navedite datum do koga će vaša država sprovesti odgovarajuće izmjene.

17. Da li u vašoj zemlji izumi iz područja farmacije, hemije i prehrane uživaju zaštitu proizvoda putem patenta?

Da. Crna Gora Zakonom o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) uređuje zaštitu pronalazaka iz područja farmacije, hemije i prehrane.

a) Ako DA, od kada?

Zakon o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) stupio je na snagu 08.12.2008. godine. Međutim, pravna zaštita bila je obezbijedjena i prije tog datuma, shodno odredbama saveznog Zakona o patentima (Sl. list SCG, br. 32/04). Naime, Odlukom o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore (Sl. list RCG, br. 36/06) tačkom 3. propisano je da će Republika Crna Gora primjenjivati i preuzeti međunarodne ugovore i sporazume koje je zaključila i kojima je pristupila državna zajednica Srbija i Crna Gora, a koji se odnose na Crnu Goru i koji su u saglasnosti sa njenim pravnim poretkom.

Tačkom 4. iste Odluke propisano je da će se, do donošenja odgovarajućih propisa Republike Crne Gore, shodno primjenjivati kao njeni propisi oni koji su na dan stupanja na snagu ove odluke važili kao propisi državne zajednice Srbija i Crna Gora, ako nijesu u suprotnosti sa pravnim poretkom i interesima Republike Crne Gore.

b) Ako NE, da li ste isplanirali uvođenje zaštite proizvoda putem patenta za tu vrstu izuma?

18. Da li u vašoj zemlji postoje Sertifikati za dodatnu zaštitu za farmaceutske proizvode?

Da. Odredbom člana 63 do 72 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) propisano je da postoje Sertifikati za dodatnu zaštitu za farmaceutske proizvode. Uređen je predmet zaštite Sertifikatom, pravno dejstvo, subjekt zaštite Sertifikatom, uslovi za sticanje Sertifikata, rok za podnošenje prijave za priznanje Sertifikata, trajanje zaštite Sertifikata, prestanak važenja Sertifikata, održavanje važenja Sertifikata i objava Sertifikata o dodatnoj zaštiti

a) Ako DA, od kada?

Odlukom o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore (Sl. list RCG, br. 36/06) tačkom 4. dat je kontinuitet svim propisima državne zajednice Srbije i Crne Gore, ako nijesu u suprotnosti sa pravnim poretkom i interesima Crne Gore.

b) Ako NE, molimo navedite datum do kojeg vaša država namjerava da uvede takav sistem.

19. Da li u vašoj zemlji postoje Sertifikati za dodatnu zaštitu za proizvode za zaštitu bilja?

Da. Odredbe članova 63 do 72 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) kako su navedeni u odgovoru na pitanje 18 ovog upitnika.

a) Ako DA, od kada?

Odlukom o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore (Sl. list RCG, br. 36/06) tačkom 4. dat je kontinuitet svim procesima državne zajednice Srbije i Crne Gore, ako nijesu u suprotnosti sa pravnim poretkom i interesima Crne Gore.

b) Ako NE, molimo navedite datum do kojeg vaša država namjerava da uvede takav sistem.

Žigovi

20. Da li je vaša država već izmijenila zakon o žigu kako bi bio usklađen sa sadržajem Direktive 89/104/EEZ o usklađivanju pravnih propisa koji se odnose na žigove?

Zakon o žigu (Sl. list SCG, br. 61/04) koji se primjenjuje je u velikoj mjeri usklađen sa Direktivom 89/104/EEZ.

a) ako DA, da li je zakon sada u potpunosti usklađen ili su potrebna dalja prilagođavanja; ako su potrebna, koja i do kada ih planirate usvojiti?

Potrebna su određena usklađivanja, prije svega u oblasti proceduralnih odredbi.

U pripremi je novi Zakon o žigu, čija se primjena očekuje u 2010. godini koji će u potpunosti biti usklađen sa Direktivom 89/104/EEZ u čijoj izradi učestvuje ekspert angažovan od strane Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO).

b) ako NE, navedite planirani datum do kada će vaša država izvršiti odgovarajuće izmjene.

21. Koja sredstva ima držalac registrovanog žiga za sprečavanje trećih strana da koriste njegov žig za proizvode ili usluge različite od onih za koje je žig registrovan?

Nosilac prava registrovanog žiga u Crnoj Gori zaštićen je Zakonom o žigu (Sl. list SCG, br. 61/04), Zakonom o unutrašnjoj trgovini (Sl. list CG, br. 49/08), i Zakonom o zaštiti potrošača (Sl. list CG, br. 26/07).

Odredbama člana 57 Zakonu o žigu, nosilac prava na registrovani žig, u slučaju povrede žiga ili prava iz prijave žiga može tužbom da zahtijeva:

- 1) utvrđenje povrede prava;
- 2) prestanak povrede prava;
- 3) uništenje ili preinačenje predmeta kojima je izvršena povreda prava;
- 4) uništenje ili preinačenje alata i opreme uz pomoć kojih su proizvedeni predmeti kojima je izvršena povreda prava, ako je to neophodno za zaštitu prava;
- 5) naknadu imovinske štete i opravdanih troškova postupka;
- 6) objavljivanje presude o trošku tuženog;
- 7) davanje podataka o trećim licima koja su učestvovala u povredi prava.

Lice koje povrijedi žig odgovara za štetu po opštim pravilima o naknadi štete.

Ako je povreda žiga učinjena namjerno, tužilac može od tuženog, umjesto naknade imovinske štete, zahtijevati naknadu do trostrukog iznosa uobičajene licencne naknade koju bi primio za korišćenje žiga.

Odredbama člana 40 tačka 6 i 7 Zakona o unutrašnjoj trgovini, zaštićeno je pravo nosioca žiga.

Odredbama čl. 84, 85 i 115 Zakona o zaštiti potrošača, zaštićeno je pravo nosioca žiga.

Modeli i uzorci

22. Da li je vaša država već izmijenila svoje zakonodavstvo kako bi bilo usklađeno sa sadržajem Direktive 98/71/EZ o usklađivanju pravnih propisa koji se odnose na modele i uzorke?

Zakon o pravnoj zaštiti dizajna (Sl. list SCG, br. 61/04) u velikoj mjeri je usklađen sa Direktivom 98/71/EZ.

a) ako DA, da li je zakon sada u potpunosti usklađen ili su potrebna dalja usklađivanja; ako su potrebna, koja i do kada ih planirate usvojiti?

Potrebna su određena usklađivanja. Zato je u pripremi novi zakon kojim će se urediti dizajn koji će u potpunosti biti usklađen sa evropskom legislativom, čija se primjena očekuje u 2010. godini.

b) ako NE, navedite planirani datum do koga će vaša država izvršiti odgovarajuće izmjene.

C. Primjena

23. Kada vaša država planira pristupiti TRIPS sporazumu?

Crna Gora je sve pregovore u vezi usaglašenosti Zakona sa TRIPS-om uspješno završila do kraja 2008. godine. Punopravnim članstvom u STO-u pristupa se i TRIPS-u.

24. Koje oblasti intelektualne, industrijske i komercijalne svojine možete identifikovati kao područja koja zahtijevaju velike dalje izmjene/prilagođavanja kako bi se u potpunosti uskladila sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju i Acquis-em, i iz kojih razloga?

Nijedna oblast ne traži velike izmjene osim djelimičnih usklađivanja, kako je naznačeno u odgovorima na pitanja 1, 20 i 22. ovog Upitnika.

25. Planira li vaša država da u slijedećih pet godina pristupi nekoj međunarodnoj konvenciji povezanoj sa intelektualnom, industrijskom ili komercijalnom svojinom, a koje još nije članica? Ako da, navedite kojoj konvenciji/konvencijama i kada?

Da. U narednih pet godina Crna Gora planira da pristupi sljedećim konvencijama:

- Sporazum sa EPO-m (Vlada CG je 13. Februara 2009. potpisala Sporazum o proširenju sa EPO-m, u skupštinskoj proceduri je Zakon o ratifikaciji ovog Sporazuma)
- Ženevski akt Haškog Sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna
- Strazburški sporazum o međunarodnoj klasifikaciji patenata
- Bečki sporazum o uspostavi Međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova
- Singapurski ugovor o žigovnom pravu
- Ugovor o patentnom pravu

26. Postoje li u vašoj državi specijalizovani sudovi ili tribunali koji se bave rješavanjem slučajeva povreda intelektualne ili industrijske i komercijale svojine? Koliko je takvih slučajeva bilo predmet sudskog odlučivanja u periodu od 2006. do 2008. godine?

U Crnoj Gori ne postoje specijalizovani sudovi ili tribunali već postoji specijalizovano odjeljenje u Privrednom sudu za intelektualnu svojinu koji postupa po ovim predmetima.

Sporove iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine rješavaju Privredni sud u Podgorici i osnovni sudovi, kojih u Crnoj Gori ima 15.

Privredni sud u Podgorici rješava sporove kada su stranke u sporu privredni subjekti ili lica koja su sa privrednim subjektima u odnosu materijalnog suparničarstva.

Osnovni sudovi rješavaju sporove kad su stranke u sporu fizička lica.

U periodu od 2006. do 2008. godine u osnovnim sudovima u Crnoj Gori bilo je 17 predmeta iz ove oblasti.

U periodu od 2006. do 2008. godine bilo je u Privrednom sudu u Podgorici ukupno u radu 71 predmet iz ove oblasti, i to: u 2006. godini – 5 predmeta, u 2007. godini - 44 predmeta i u 2008. godini - 22 predmeta.

27. Da li je u vašoj državi predviđen poseban granični režim kojim se sprječava uvoz, izvoz i tranzit falsifikovanih i piratskih proizvoda?

Da.

Vlada Republike Crne Gore donijela je Uredbu o postupanju carinskog organa sa robom za koju postoji osnovana sumnja da se njome povrijeđuju prava intelektualne svojine (Sl. list RCG, br. 25/05, Sl. list CG, br. 16/08), koja se primjenjuje od 1. jula 2005. godine. Uredba je usklađena sa Sporazumom o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine (TRIPS).

Uredba propisuje uslove za primjenu mjera za robu koja je predmet carinskog postupka za koju postoji osnovana sumnja da se njom povređuje pravo intelektualne svojine, kao i način primjene tih mjera od strane carinskog organa.

Na zahtjev nosioca prava ili po službenoj dužnosti može se prekinuti carinski postupak i zadržati roba u slučaju sumnje da se njenim uvozom, izvozom ili tranzitom povrijeđuju prava intelektualne svojine.

28. Koji se sistem iscrpljivanja prava intelektualne, industrijske i komercijalne svojine primjenjuje u vašoj državi? Posebno, primjenjuje li se sistem nacionalnog ili međunarodnog iscrpljivanja žigova? Da li se u vašoj državi primjenjuje sistem nacionalnog ili međunarodnog iscrpljivanja prava distribucije (autorska i srodna prava)?

Crna Gora primjenjuje princip nacionalnog iscrpljenja. Sa ulaskom Crne Gore u EU, primjenit će se princip iscrpljenja na unutrašnjem tržištu.

29. Da li u vašoj državi postoji djelotvoran sistem primjene prava intelektualne svojine (uključujući autorska i srodna prava kao i pravo industrijske svojine) za borbu protiv piraterije i krivotvorenja?

Da, Crna Gora ima djelotvoran sistem za borbu protiv piraterije i krivotvorenja. Sva prava intelektualne svojine (autorsko i srodna prava i prava industrijske svojine), uređena su posebnim materijalnim zakonima, a primjena ovih zakona predmet je posebnog Zakona o primjeni propisa kojim se uređuje zaštita prava intelektualne svojine (Sl. list RCG, br. 45/05), koji je usaglašen sa Direktivom 2004/48/EZ.

a) Ako DA, da li je u potpunosti usklađen sa Direktivom 2004/48/EZ o primjeni prava intelektualne svojine?

Da. Crna Gora ima djelotvoran sistem za borbu protiv piraterije i krivotvorenja. Sva prava intelektualne svojine (autorsko i srodna prava i prava industrijske svojine), uređena su posebnim materijalnim zakonima a primjena ovih zakona predmet je posebnog Zakona o primjeni propisa kojim se uređuje zaštita prava intelektualne svojine (Sl. list RCG, br. 45/05), koji je usaglašen sa Direktivom 2004/48/EZ.

1. Zakonom o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04) poglavlje VI.-Zaštita autorskog i srodnih prava (čl. 177 do 187), u poglavlju VII-Kaznene odredbe (čl.187 do 190),
2. Zakonom o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) u poglavlju IX-Građansko-pravna zaštita (čl.76 do 86),
3. Zakonom o žigu (Sl. list SCG, br. 61/04) u poglavlju VIII-Građanskopravna zaštita (čl.57 do čl.70) i u poglavlju IX-Kaznene odredbe (čl.70 do 73),
4. Zakonom o pravnoj zaštiti dizajna (Sl. list SCG, br. 61/04) u poglavlju VIII-Građanskopravna zaštita (čl.56 do čl.68) i u poglavlju IX- Kaznene odredbe (čl.69 do 72),
5. Zakonom o zaštiti topografija integrisanih kola (Sl. list SCG, br. 61/04) u poglavlju IIV Građanskopravna zaštita (čl.26 do čl.29),
6. Zakonom o oznakama geografskog porijekla (Sl. list CG, br. 48/08) u poglavlju IX Građanskopravna zaštita (čl.56 do 59), u poglavlju X- Privremene mjere (čl.60, 61 i 62) i poglavlju XI Kaznene odredbe (čl.63 i 64),
7. Zakonom o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine (Sl. list RCG, br. 45/05) određeni su organi nadležni za primjenu propisa u oblasti intelektualne svojine, postupak za preduzimanje mjera od strane nadležnih organa kada postoji sumnja da se proizvodnjom, kupovinom, prodajom, odnosno stavljanjem u promet, emitovanjem ili korišćenjem određene robe povređuju prava intelektualne svojine i određuje visina kazni za prekršaje.

Pri Upravi policije formiran je odsjek za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, u okviru kog postoji linija rada koja se bavi otkrivanjem počilaca krivičnih djela kompjuterskog kriminala pod kojim spada i zaštita intelektualne svojine. U ovom Odsjeku rade visoko obrazovani službenici koji su sposobni da odgovore zadacima koji se pred njima postavljaju u vezi navedene problematike otkrivanja krivičnih djela piraterije i falsifikovanja. Takođe pored navedenog Odsjeka na nivou Sektora kriminalističke policije suzbijanjem ove vrste kriminaliteta, bavi se i Odsjek za suzbijanje privrednog kriminaliteta koji u svojoj organizaciji pored jedinice u sjedištu Sektora ima i jedinice na nivou područnih jedinica i ispostava na čitavoj teritoriji Crne Gore.

Broj podnijetih krivičnih prijava u protekle tri godine za predmetnu problematiku podnesenih od strane pripadnika Uprave Policije: 10 krivičnih prijava protiv 10 lica za djela neovlašćeno iskorišćavanje autorskog djela ili predmeta srodnog prava u kome je zaplijenjeno više od 20.000 diskova piratskog materijala.

b) Privremene mjere i mjere predostrožnosti?

Odredbom člana 14 Zakona o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine (Sl. list RCG, br. 45/05), propisano je da, kada se u postupku inspeksijskog nadzora ocijeni da su u proizvodnji i prometu robe povrijeđena prava intelektualne svojine, nadležni inspektor ovlašten je da privremeno zabrani proizvodnju, odnosno obavljanje djelatnosti, kao i da privremeno oduzme robu.

U slučaju preduzimanja ovih mjera nadležni inspektor je dužan da odmah, a najkasnije u roku od dva dana, u pisanoj formi, obavjesti nosioca prava, odnosno podnosioca zahtjeva-inicijative za zaštitu prava, radi pokretanja postupka pred nadležnim sudom za zaštitu prava intelektualne svojine.

Nosilac prava dužan je da, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja inspektoru dostavi dokaz o pokrenutom postupku kod nadležnog suda ili određenoj privremenoj mjeri. Kada je nadležnom inspektoru dostavljen dokaz da je nadležni sud odredio privremenu mjeru, sa privremeno oduzetom robom postupa se u skladu sa odlukom suda o privremenoj mjeri.

Odredbom člana 18 istog zakona propisano je da, privremeno oduzetu robu nadležni inspektor, po službenoj dužnosti, može uništiti, ako vlasnik, odnosno lice od koga je roba privremeno oduzeta nije dostupan nadležnom inspektoru u roku od 30 dana od dana oduzimanja robe.

Odredbama člana 78 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08), člana 183 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), člana 61 Zakona o žigovima (Sl. list SCG, br. 61/04) i člana 61 Zakona o pravnoj zaštiti dizajna (Sl. list SCG, br. 61/04) propisano je da, na zahtjev nosioca prava koji učini vjerovatnim da je njegovo autorsko ili srodno pravo ili pravo industrijske svojine povrijeđeno, ili da će biti povrijeđeno, sud može da odredi privremenu mjeru oduzimanja ili isključenja iz prometa predmeta kojima se vrši povreda, odnosno mjeru zabrane nastavljanja započetih radnji kojima bi se mogla izvršiti povreda, kao i odrediti mjeru obezbjeđenja dokaza bez prethodnog obavještenja ili saslušanja lica od koga se dokazi prikupljaju.

c) Odredbe krivičnog prava?

Odredbama Krivičnog zakonika Crne Gore (Sl. list RCG, br. 70/03 i 47/06 i Sl. list CG, br. 40/08) u glavi 21 propisana su krivična djela protiv intelektualne svojine i to:

Odredbama člana 233 za krivično djelo povreda moralnih prava autora i interpretatora može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

Odredbama člana 234 za krivično djelo neovlašćeno iskorišćavanje autorskog djela ili predmeta srodnog prava može se izreći kazna zatvora do pet godina.

Odredbama člana 235 za krivično djelo neovlašćeno zaobilaženje mjera zaštite namijenjenih sprječavanju povreda autorskog i srodnih prava i informacija o pravu može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine.

Odredbama člana 236 Za krivično djelo neovlašćeno uklanjanje ili mijenjanje elektronske informacije o autorskom i srodnim pravima može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine

Odredbama člana 237 za krivično djelo neovlašćeno korišćenje tuđeg patenta može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do 8 godina.

Odredbama člana 238 Za krivično djelo neovlašćeno korišćenje tuđeg dizajna može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

U glavi 21 Krivičnog zakonika Crne Gore, takođe, propisano je da će se predmeti izvršenja krivičnog djela i predmeti koji su bili upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje krivičnog djela oduzeti, a predmeti izvršenja krivičnog djela će se uništiti.

d) Da li postoji mogućnost da držalac prava dobije naknadu štete od stranke koja isto narušava?

Da.

Odredbom člana 178 Zakona o autorskom i srodnim pravima (Sl. list SCG, br. 61/04), člana 56 stav 2 Zakona o pravnoj zaštiti dizajna (Sl. list SCG, br. 61/04), člana 26 stav 3 tačka 3 Zakona o zaštiti topografija integrisanih kola (Sl. list SCG, br. 61/04), člana 57 stav 2 Zakona o žigovima (Sl. list SCG, br. 61/04) i člana 77 stav 2 Zakona o patentima (Sl. list CG, br. 66/08) propisano je da nosilac autorskog i srodnih prava, kao i prava industrijske svojine (patent, žig, dizajn i topografiju integrisanih kola) ima pravo na naknadu štete. Postupak po tužbi je hitan.

e) Da li se za kršenje mogu izreći kazne?

Krivični zakonik Crne Gore (Sl. list RCG, br. 70/03 i 47/06 i Sl. list CG, br. 40/08) u glavi 21 propisuje krivična djela protiv intelektualne svojine.

Za krivično djelo povreda moralnih prava autora i interpretatora (član 233) može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

Za krivično djelo neovlašćeno iskorišćavanje autorskog djela ili predmeta srodnog prava (član 234) može se izreći kazna zatvora do pet godina.

Za krivično djelo neovlašćeno zaobilaženje mjera zaštite namijenjenih sprječavanju povreda autorskog i srodnih prava i informacija o pravu (član 235) može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine.

Za krivično djelo neovlašćeno uklanjanje ili mijenjanje elektronske informacije o autorskom i srodnim pravima (član 236) može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine

Za krivično djelo neovlašćeno korišćenje tuđeg patenta (237) može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do 8 godina.

Za krivično djelo neovlašćeno korišćenje tuđeg dizajna (član 238) može se izreći novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

Za kršenje zakona propisane su novčane kazne, kako u posebnim materijanim zakonima, tako i u Zakonu o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine (čl.19-26). Za kazne propisane za krivična djela vidjeti odgovor na pitanje pod c).

Materijalnim propisima koji uređuju intelektualnu svojinu, pored krivičnih sankcija, predviđene su i prekršajne kazne za povredu prava intelektualne svojine.

f) Da li sudske vlasti imaju mogućnost da naredе uništenje falsifikovanih ili piratskih proizvoda?

Krivični zakonik Crne Gore (Sl. list RCG, br. 70/03 i 47/06 i Sl. list CG, br. 40/08) u glavi 21, kada su u pitanju svi oblici krivičnih djela protiv intelektualne svojine, propisuje da će se predmeti izvršenja krivičnog djela i predmeti koji su bili upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje krivičnog djela oduzeti, a predmeti izvršenja krivičnog djela će se uništiti.

Odredbama čl 19 do 26 Zakona o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine (Sl. list RCG, br. 45/05), propisano je da sudovi, pored novčane kazne za predmete prekršaja, mogu izreći mjeru oduzimanja i uništenja tih predmeta.

g) Da li administrativna tijela i tijela nadležna za primjenu raspolažu sa dovoljno osoblja i da li je to osoblje dovoljno obučeno? Koje je prosječno trajanje sudskog postupka? Molimo opišite mehanizme saradnje i koordinacije koji postoje između relevantnih tijela (uključujući tržišnu inspekciju, zavod za intelektualnu svojinu, policiju, carinu, itd)

Da. U Crnoj Gori je formiran Zavod za intelektualnu svojinu koji je počeo sa radom 28.05.2008. Zavod zapošljava 23 službenika i namještenika i dva pripravnika sa VSS. Jačanje kapaciteta i razvijanje profesionalnih standarda je u toku s obzirom na kratak period od početka rada Zavoda. Treninzi, obuke, pojedinačne obuke su u toku, u toku regionalni IPA projekat kojim koordinara EPO, od novembra počinje nacionalni IPA projekat.

U Upravi policije u linijama rada koje se bave otkrivanjem predmetnih krivičnih djela rade visoko obrazovani službenici koji dobro poznaju ovu problematiku. U otkrivanju predmetnih krivičnih djela i sticanju novih znanju u vezi sa tim, službenici Uprave policije pomažu obuke koje se vrše u okviru većih projekata Međunarodne zajednice, OEBS-a, UNDP-a, Savjeta Evrope, TAIEX-a, Američke ambasade u Podgorici kao i Austrijske i Švedske policije i tužilaštva.

Tržišna inspekcija ima odgovarajući broj inspektora, međutim nema inspektore koji su specijalizovani za ovu vrstu nadzora. Stoga, na edukaciji inspektora potrebno je i dalje raditi.

U Upravi carina poslovima iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine bavi se Odsjek za carinske poslove, praćenje i implementaciju carinskih i drugih propisa. Na ovim poslovima radi jedan službenik iz pomenutog Odsjeka, kao i službenici iz Sektora carinske bezbjednosti u okviru svojih kontrola i carinski službenici iz carinskih ispostava pri sprovođenju propisanih procedura.

Carinski službenici ove Uprave su učestvovali na seminarima i radionicama na temu zaštite intelektualne svojine u organizaciji WIPO, WCO, EU TACTA, CAFAO, CARDS, USPTO, SNB-React TAIEX i dr. u cilju jačanja administrativnih kapaciteta i efikasnije zaštite prava intelektualne svojine.

h) Ako NE, koje mjere, postupke i pravna sredstva vaša država planira da usvoji kako bi uspostavila djelotvoran sistem za borbu protiv piraterije i krivotvorenja?

Aneksi:

Error! No index entries found.